

REVISTA DEL CENTRO DE LECTURA

CUARTA ÉPOCA

REUS, AGOSTO DE 1971

NÚMERO 226

DIRECTOR: XAVIER AMOROS SOLA

Hedacció y Administración: calle Mayer, 15 - Talleres: Gráficos Rebassa - Baja del Carmen, 23 bis - Tirada ejemplares 2.250 - D. L.-T. 20 1958

SUMARI:

Reus 1971; salut i higiene. — *Andreu Pujol*.

AVUI: Cementiri vell. — *Jaume Creus*.

CONVERSA: El "Tirant lo Blanc" a Tarragona. — *Lluís Pasqual*.

COMIC: Un acudit de *Sigfrid*.

Noticiari local, comarcal i del Centre.

Alerta amb l'idioma. — *Ramon Amigó*.

LLETRES: Papers arraconats:

Ara Puig i Ferrater. — *Teresa Cabré*.

TEATRE: Notes breus.

CINEMA: "Cinemateca Anagrama". — *Enric Roig*.

REUS 1971; Salut i higiene

ANDREU PUJOL

Dones de mitja edat. Dones amb criatures. Homes. Més brivalls. Més dones. La cua és llarga; des de la porta del dispensari de l'hospital arriba al quarter dels bombers i dona el tomb cap a l'avinguda Alfons Navarro. Mig Reus espera rebre la vacuna anticolèrica.

Set casos de còlera vora Calatayud. Diuen que a Saragossa hi ha control d'entrades i sortides de viatgers. Diuen que a Barcelona i a Sitges hi ha casos. A Salou apareixen uns curiosos cartells enganxats a les portes de les botigues explicant per què no hi ha mo-

tiu d'alarma malgrat els set casos de còlera d'aquest estiu del 71, i la signatura és de l'O. M. S., Organització Mundial de la Salut, Ginebra.

A Reus la veritat és que no hi ha cap motiu d'alarma. L'aigua potable ens ve del pantà de Riudecanyes per uns conductes i canonades que difícilment poden permetre la contaminació. Els plats de menjar els portem nets a taula. Les peces de vestir, quan són brutes, les rentem. Els locals públics i els pisos es netegen. Les aigües residuals i les escombraries es retiren dels domicilis; un servei de recollida

s'emporta les deixalles sòlides i semi-sòlides cap en uns dipòsits bastant escaients, i les aigües residuals i latrines se'n van aigüeres avall cap al Molinet...

...Malament, hem topat amb el Molinet! La pudor que escampa pels barris més pròxims aquest col·lector de les aigües residuals de la ciutat és un anunci de les males condicions higièniques en què està deixat. A partir de les aigües negres del Molinet sí que es podria contaminar una mosca que anés a banyar-s'hi, i no és impossible que a aquesta mosca se li acudís d'anar a fer l'aperitiu amb els aliments d'algun dels molts habitatges que hi ha al costat del canalot descobert. Les anomenades Parcelles del Gasòmetre són un nucli considerable de població, que a l'any 1932, tot i no essent tan gran com ara, eren motiu suficient per a prolongar el cobriment de les aigües.

Una contaminació de vibrions colèrics a partir del Molinet és molt difícil. Aquests microbis tenen una resistència bastant limitada, però la insuficiència sanitària és ja més considerable respecte a d'altres possibles infeccions, malgrat els desinfectants que s'hi deuen abocar, malgrat desinsectacions i desratitzacions.

La Direcció General de Sanitat ha ofert gratuïtament la vacuna anticolèrica a tothom que l'ha volguda. La competència jurídica encara no ha arribat, però, a l'execució de mesures sanitàries d'interès comú, per part de la dita Direcció.

Les aigües residuals són usades per a regar els horts veïns indègudament, i les insuficiències sanitàries estan a l'ordre del dia en el cinturó de "ghetos" que envolta Reus. Hi ha cases de les barriades aquestes sense aigua potable corrent. En bastants casos, l'eliminació de les aigües de latrina és a base de pous negres; hi ha brutícia pels carrers, etc.: un focus potencial d'infecció. El còlera concretament ataca persones a les quals un baix nivell econòmic i cultural fa difícil l'observació de les regles de la higiene. La pandèmia última ha arribat a la península seguint un camí de països econòmicament subdesenvolupats a partir

d'un focus endèmic d'Indo-Xina. Van ésser uns treballadors marroquins en busca de feina els qui van contaminar les aigües del riu Jalón.

L'O. M. S. reconeix que l'adopció de mesures de tipus repressiu (quarantenes, llatzerets, control de viatgers, etcètera) no té prou eficàcia i, en canvi, dóna la màxima importància a l'existència d'una infraestructura sanitària permanent i correcta per a la lluita contra les malalties infeccioses. En efecte, la moderna terapèutica permet que avui la infecció colèrica pugui ésser extirpada d'una zona atesa amb una suficient profilaxi col·lectiva (proveïment depurat d'aigua i alimentació, eliminació, desinfecció, etc.) i una profilaxi individual, la higiene personal i la vacunació; cal tenir en compte que no es pot carregar tot el pes d'una profilaxi damunt d'una vacunació col·lectiva, ja que la vacunació té només eficàcia parcial i el seu efecte és de breu duració. I si el còlera ataca i es declara, un diagnòstic encertat de tots els casos i el tractament corresponent són el mur defensiu on es desfà l'agressió infecciosa. El diagnòstic del còlera és clar. En malalties dubtoses, poques, una observació microscòpica fecal o unes tècniques de laboratori donen la resposta. Llavors, el tractament de reposar aigua i electrolits amb administració de tetraciclins, redueix pràcticament a zero la mortalitat, i és senzill de fer en un mitjà hospitalari.

Si l'organització sanitària col·lectiva és suficient, doncs, el còlera es domina. Si la xarxa mèdico-sanitària està ben estesa, pot tapar els punts febles de les collectivitats i parar el cop de qualsevol agressió infecciosa que les amenaci. Una infraestructura sanitària eficaç és la millor i única garantia de salut.

Les iniciatives no poden correspondre solament a una Direcció General ni a unes autoritats. La necessitat de planteig de la infraestructura mèdico-sanitària per ara i per al futur és evident si volem una garantia de salut i d'assistència mèdica amb tots els mitjans possibles que la tècnica ens ha donat per lluitar contra la malaltia.

Amb les esperances en el futur, una

ullada a un passat no massa llunyà, per a acabar. L'any 1885 la ciutat de Reus va patir una epidèmia de còlera, que va provocar 143 casos dels quals 108 van acabar en defunció, des del 8 d'agost fins al 28 de setembre.

Es va fer una subscripció entre el veïnat per a pagar atencions sanitàries, que ràpidament va arribar a 8.000 pessetes (any 1885). Una altra subscripció per als familiars de les víctimes també va tenir èxit.

A mitjan juliol, abans que el còlera entrés a Reus, es va fer un novenari a l'ermita de Misericòrdia, demanant al cel que el còlera no entrés a Reus.

Al mes d'octubre, a la parròquia de Sant Pere, solemne Te Deum agraint la desaparició del còlera de Reus.

A l'ermita del Roser va ésser instal·lat l'hospital de colèrics.

Va aixecar l'estat d'ànim del veïnat l'oferiment desinteressat del Dr. Ferran d'inocular la seva vacuna anticolèrica a qui ho volgués. Molts veïns i metges en van rebre els beneficiosos efectes. Al Dr. Ferran li van oferir un banquet a l'Hotel de Londres, i li van pregar una conferència al Fortuny.

A mitjan agost s'encenien fogueres al carrer i s'hi cremava sofre, i a les

estacions de tren hi havia inspecció facultativa de viatgers per part de metges locals.

Per evitar el desencoratjament públic, a la nit es feien balls i saraus al mig del carrer, però sovint aquests balladors nocturns es topaven amb les comitives d'enterrament dels colèrics.

En ésser destituït l'Ajuntament de Reus per Reial Ordre, i sense substitució efectiva, la nostra ciutat estava sense autoritat aparent durant la invasió de l'epidèmia. Però els consellers anteriors que formaven la Junta de Sanitat, tot i havent plegat, van treballar fermament abans de la invasió i durant la invasió colèrica per minvar els mals de l'epidèmia; van prendre qualsevol acord que fos incumbència de l'Ajuntament, i van cooperar de valent en pro de l'assossec públic.

Va ésser aquesta Junta de Sanitat que va rebre al Dr. Ferran a Reus. El famós metge era natural de Corbera d'Ebre, on el seu pare, fill de Reus, exercia la seva carrera mèdica.

La vacuna del Dr. Ferran, creada el 1884 al seu laboratori de Tortosa, va salvar moltes vides a la nostra ciutat, a tot Catalunya i al País Valencià, durant el 1885.